№ 209. Poniedziałek 13. Września 1858. Rok wydania 48.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z poczta: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmond) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k. Reklamacye sa wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

W gminie Bohutyn, złoczowskim obwodzie założono systemizowaną parafialną szkołę. Na utrzymanie nauczyciela, który równocześnie objąć ma posadę diaka, zobowiązała się powyżwymieniona gmina płacić corocznie a to za nauczycielstwo roczną kwotę 40 złr. m. k. i 20 niższo-austr. meców zboża w naturze, jako to: 6 meców żyta, 6 meców hreczki i 8 meców jęczmienia a za obowiązki diaka 12 złr. m. k. w gotówce i 6 meców jęczmienia w naturze.

Prócz tego zobowiązała się ta gmina, własny pod nr. 86 w Bohutynie położony stary budynek szkolny zrestaurować i dobudowaniem szkolnej Izby do dobrego przyprowadzić stanu i należycie zawsze utrzymywać, nareszcie przy szkolnym budynku znajdujący się ogród, w którym założono szkółkę drzewek w rozległości pół morga, zostawić każdoczesnemu nauczycielowi na wieczne czasy do użytku, oraz sprawić potrzebne szkolne porządki, utrzymywać je w dobrym stanie a na opał szkolnego budynku dostawić własnym kosztem co roku 12 fur miękkiego drzewa.

Okazaną temi ofiarami pożyteczną dążność ku oświacie ludu podaje c. k. namiestnictwo z zasłużonem uznaniem do wiadomości powszechnej.

Lwów 25. sierpnia 1858.

Sprawy krajowe.

(Dar na szkółkę.)

Donoszą z **Sanoka:** Właściciel dóbr Odrzechowa Franciszek Urbański ofiarował z powodu narodzenia Następcy tronu, na założenie trywialnej albo przynajmniej parafialnej szkoły w Odrzechowej, albo nareszcie gdyby tam ani trywialna ani parafialna szkoła założoną być niemogła na fundusz wojskowych inwalidów pieniężną kwotę 100 złr. m. k. Poczem złożył ofiarujący w c. k. powiatowym urzędzie częściową kwotę 25 złr. m. k. a zapłacenie reszty w kwocie 75 złr. m. k. zapewnił w trzech równych kwartalnych ratach.

(Przyjęcie księcia Karola pruskiego. — Inspekcya kontyngensu austryackiego. — Przyjazd dostojnych osób. — Ułaskawienie. — Towarzystwo weneckie przemysłowe leśne.)

Wiedeń, 10. września. Jego królewicz. Mość książę Karol pruski przybył do Wiednia dnia 7. b. m. wieczór. Najjaśniejszy Cesarz przyjmował księcia we dworcu północnej kolei żelaznej mając na sobie mundur pułkownikowski Swego pułku pruskiego, a z dworcu odwiózł księcia do burgu cesarskiego.

W Oderbergu ustawiono za przybyciem księcia pruskiego kompanię wojskową z chorągwią i muzyką, a na powitanie gościa dostojnego zjechał tam z rozkazu wyższego fml. baron Eynatten.

Jego królewicz. Mość Arcyksiążę Następca toskański przejeżdżał 8go zrana przez Pragę w podróży swej do Drezna.

— Dziś zaczyna się inspekcya austryackiego kontyngensu wojsk związkowych przez Jego królewicz. Mość Karola księcia Prus, który w tym zamiarze przybył tu dnia 7. wieczór. W towarzystwie Jego królewicz. Mości znajduje się jenerał-leitnant Herwarth Bittenfeld, adjutanci major Witzleben, major baron Putkammer i kapitan Mitschek. Na inspekcyę występuje jutro cała tutejsza załoga na Schmelz, pod Klosterneuburgiem rzucą pioniery most na Dunaju, poczem książę zlustruje obóz pod Neunkirchen. Zwiedzenie zakładów wojskowych tudzież zakładu głównej, ekonomicznej komisyi mundurowej i magazynów pułku piechoty Deutschmeister zakończy inspekcyę.

— Jej Mość Marya Królowa saska przybyła 4go bież. mies. w odwiedziny Jej Mości Cesarzowej Karoliny Augusty do Salzburga i odjechała dnia 5. o czwartej godzinie do Ischl. — Dnia 5. przybyli Jej królewicz. Mość księżna Salerno i Ich król. Moście książę i księżna Aumale z Mnichowa do Salzburga i zabawią niejaki czas, z wyjątkiem księcia Aumale, który dnia 7. udał się w dalszą podróż.

Iława, w sierpniu. Jego c. k. apostolska Mość raczył najwyższem postanowieniem z 29. sierpnia b. r. z łaski i ze względu na dobre zachowanie się podczas rozruchu 14. marca b. r. w Iławie następującym aresztantom opuścić resztę kary:

Janowi Petko całą resztę zasądzonej kary. Pawłowi Papp 5 lat, a 4 lata następującym resztantom: Stefanowi Kriegh, Mateuszowi Grbics, Piotrowi Włach, Franciszkowi Pinter, Alexandrowi Mester, Jerzemu Barra, i Polikarpowi Weiss. 3 lata następującym aresztantom: Janowi Łackner, Antoniemu Presits, Andrzejowi Gabor, Janowi Oroly, Janowi Katona, Stojka Ruppa, Ludwikowi Horwatsky, Łazarzowi Krsztics, Alexandrowi Nagy, Markowi Pekalo Veges, Janowi Nagy Vasarhelyi, Szymonowi Adamowi Ratz, Janowi Igritz, Jakóbowi Kassab, Jerzemu Wagner, i Janowi Weinberger. Ignacemu Jakob dwa lata.

Co do skazanego na dożywotnią karę więzienia Jerzego Mayer, kazał Jego ces. apost. Mość zamienić jego karę na doczesne więzienie dwudziestu lat.

Zaraz po nadejściu tego najwyższego rozporządzenia zajęto się jego wykonaniem.

— Przed rokiem donosiły dzienniki, że w Wenecyi zawiązało się towarzystwo akcyonaryuszów z pierwszych kapitalistów weneckich i tryestyńskich, chcąc użytkować z lasów w Bośnii, które turecki rząd odstąpił niektórym poddanym austryackim. Powszechnie wysławiano ekonomiczne i polityczne znaczenie tego przedsiębierstwa i dziękowano rządowi cesarskiemu za czynne i skuteczne wdanie się w regulacyę tej sprawy. Niestety nie ziści się nadzieja, bo dla rozruchów miejscowych towarzystwo weneckie rozwiązać się musiało. Właściciele tego tyle korzyści obiecującego przywileju układają się obecnie z zagranicznymi przedsiębiercami i kapitalistami.

Ameryka.

(Parlament w Kanadzie odroczony. — Wiadomości z Wenezueli. — Wyprawa Walkera do Sonory.)

Kanadyjski parlament został dnia 16go sierpnia odroczony. W miesiącu wrześniu ma być w Toronto wystawa kanadyjskich ziemiopłodów; na co budują krzyształowy pałac.

— Według wiadomości z Wenezueli z dnia 14. lipca został Toro prezydentem obrany. Anglia i Francya przesłali swym pełnomocnikom instrukcye żądać wydania Monaga, Giuseppa, jako zadość uczynienie za mniemane uwłoczenie ich ambasadom.

— Niejaki mr. Cronin, który w nocy z 8. sierpnia przybył z Albuquerque do St. Louis, doniósł, że Walker z licznym zastępem korsarzy przeprawił się niedawno przez El Poso i ruszył do Sonory. Orszak jego liczył 800 dobrze ekwipowanych, w strzelby minie i w rewolwery Colta zaopatrzonych ludzi, którzy wieźli z sobą także 18 dział ciężkiego kalibru. Pułkownik Titus, bohater z Kansas, połączył się z Walkerem pod El Poso. Mr. Cronin spotkał drugi oddział korsarzy na rzece Arkansas w pochodzie do Walkera. Oddział ten liczył około 400 dobrze ekwipowanych i zupełnie uzbrojonych ludzi.

Hiszpania.

(Robotnicy na wyspie Kuba.)

Madryt, 2. września. Dziennik *Leon Espanol* organ marszałka Narvaeza, umieścił przed kilką dniami artykuł na jenerała Concha, gubernatora wyspy Kuby, obwiniając go, że 5200 białym z Zjednoczonych stanów zezwolił osiąść i zamieszkać na wyspie bez zobowiązania ich aby się naturalizowali, t. j. zezwolił osiadać nie katolikom — czego wzbraniają ustawy. Także bez specyalnego zezwolenia rządu wydana bezprawna koncesya otwiera Amerykanom drogę do wyspy; pod pozorem, że są robotnikami przeniesieni protestanci w liczbie 5200 ludzi, są właściwie żołnierze, którzy mogliby się stopniowo pomnażać; a gdy liczba ich będzie kompletną wystarczyłby jeden tylko okręt aby im podwieść 3 do 400 oficerów i naczelników a wówczas zajęliby wyspę z łatwością Amerykanie. Na ten zarzut znajduje się odpowiedź w dzienniku *Diario Espanol*: że kolonizacya białych robotników na wyspie, jest oddawna już uznaną koniecznością, jeżeli brak robotnika przy żelaznej kolei ma być pokryty; że jenerał Koncha niedziałał bez wiedzy rządu; że wprowadzonych robotników jest tylko 2000, i że ci są z Irlandyi zatem katolicy.

Anglia.

(Wiadomości bieżące. — Wyjazd Królowy w podróż północną. — Podróż Królowy. — Kanał Suez. — Opłata korespondencyi telegrafem atlantyckiem. — Obwarowanie wybrzeży. — Kardynał Wiseman. — Donicsienia z Indyi. — Telegraf atlantycki chybia.)

Londyn, 7. września. Prezydent republiki Paraguaju, Lopez, przysłał 16 młodzieńców do Anglii, by się kształcili w zawodzie inżynieryi, w budownictwie okrętów i w rozmaitych gałęziach mechaniki.

— Dnia 6. b. m. odjechała Jej Mość Królowa wraz z księciem Albertem, księżną Alice i księciem Walii z Osborne do Leeds. Młodsze dzieci królewskiego domu wyprzedziły kilku godzinami osobnym pociągiem żelaznej kolei do Szkocyi.

— Dziennik *Court Journal* pisze: „Ile nam wiadomo będzie sekretarz państwa Walpole z urzędu towarzyszył Jej Mości Królowej aż do Leeds. Tu zastępuje go Earl Derby i sam z ministrów przy Jej Mości Królowej pozostaje w Balmoralu 14. dni. We wtorek wieczór stanie Królowa w Edinburgu a w środę wieczorem w Balmoralu. Tegoroczny jej pobyt niepotrwa, jak słychać, nad trzy tygodnie.

— Dziennik *Court Journal* donosi dalej: „Pan Lesseps, a raczej jego przyjaciele piszą w jego imieniu, że otrzymał z ust sir Henry Bulwera zapewnienie iż angielski rząd w sprawie kanału Suez niebędzie stawiać żadnego oporu."

— Sądzą, że depesza atlantyckim telegrafem opłacać się będzie po 10 szylingów to jest 3 talary 10 sr. gr. od słowa. Będzie to bez wątpienia powodem wyrażać się krótko i zwięzle.

— Turecki minister spraw zewnętrznych Fuad Basza, przybył tu z Paryża.

— Według dziennika *Court Journal* objeżdżają jenerał-major Peel, sir Henry Stooks i inni oficerowie angielskie wybrzeża, dla zaprojektowania dalszych na obronę kraju potrzebnych fortyfikacyi. Główna ich uwaga zwrócona jest na Portsmouth i graniczącą wybrzeżną linię Hampshiru.

— Z Irlandyi piszą, że kardynał Wiseman przyjmowany był w Dundalku z wielką okazałością. Ulice były przyozdobione w kwiaty i chorągwie; w piątek miał kazanie w kościele ś. Patryka w obecności niezliczonego tłumu ludu, a wieczór była wielka uczta, na której znajdowało się 150 gości, między tymi kilku biskupów.

— P. Charles Bright, który w założeniu atlantyckiego telegrafu zjednał sobie największe zasługi, otrzymał godność szlachectwa.

— Korespondenci z Indyi wróżą bliskie zakończenie wojny. Sam sir Colin Campbell, a teraz lord Clyde zapowiada w liście do jednego z przyjaciół swoich, że wkrótce spocznie oręż na zawsze.

— Otrzymano tu następujące uwiadomienie od sekretarza atlantyckiego towarzystwa telegraficznego, z Walencyi dnia 4. września o godzinie 11 m. 45 przed południem:

„Z polecenia dyrektorów donoszę, że z przyczyny potąd niewiadomej, lecz jak sądzą z tej, że drut w pewnem, niewyśledzonem jeszcze miejscu doznał uszkodzenia, nieotrzymano już od godziny 1szej w piątek, 3. zrana, żadnych zrozumiałych sygnałów z Newfoundlandu. Dyrektorowie znajdują się obecnie w Walencyi i dochodzą przy pomocy kilku umiejętnie wykształconych i praktycznych fizyków przyczyny ustania telegrafu, by temu zaradzić. W takim stanie rzeczy niepodobna oznaczyć chwili, kiedy drut telegraficzny oddany być może publiczności do użytku.

Jerzy Saward, sekretarz."

Francya.

(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące. — Książę Napoleon wyjeżdża do Algieru. — P. Thouvenel spodziewany. — Nowiny dworu z Biarritz. — Raporta i uchwały rad departamentalnych. — Sprawy algierskie. — Wyprawa na Kochinchinę. — Wiadomości z Kantonu.)

Paryż, 7. września. Cesarz upodobał sobie w Biarritz tak dalece, że zamierza zabawić u wód tamtejszych o 10 dni dłużej a natomiast ukrócić swój pobyt w obozie pod Chalons.

— Lord Stratford de Redcliffe bawił tu z familią do dzisiaj i odjeżdża dopiero w nocy do Marsylii, zkąd odpłynie do Konstantynopola.

— Królowa hiszpańska, kazała wyrazić pannie Zofii Valera de Paniega życzenie swoje do bliskich zaślubin z księciem Malachowy i przesłała jej zarazem przepyszny upominek ślubny.

— Minister, książę Napoleon, zaprowadzić chce organizacyę w Algieryi w własnej osobie; dnia 25. b. m. odpłynie zatem do Algieru z portu w Cette, gdyż jeneralna rada departamentu Herault wynurzyła w prośbie życzenie pragnąc ażeby książę zwiedził ten port, który dla większej części południowo-zachodniej Francyi, jako skład handlu z Afryką wielkiej jest wagi.

— P. Thouvenel przyjeżdża w ciągu tego miesiąca z Konstantynopola, i jak słychać niewraca. Utrzymują, że jego następcą będzie p. Benedetti, dyrektor w ministeryum spraw zewnętrznych i były sekretarz paryskiego kongresu.

— Na dworze w Biarritz znajduje się obecnie wiele znakomitych osób, między tymi hrabia Walewski i książę Stirbey, którego zabiegi mierzą na godność hospodara Wołoszczyzny.

— P. Fould, jeszcze w Vichy, ale przyszedł zupełnie do zdrowia.

— Jenerał Mac Mahon, wojskowy naczelny wódz Algieryi, udaje się temi dniami na miejsce swego przeznaczenia.

— Na ostatniem swem posiedzeniu zgodziły się rady jeneralne na pojedynczy okolnik ministra Delangle w sprawie dóbr rozmaitych zakładów dobroczynnych.

Ze sprawozdań prefektów do rad jeneralnych o stanie departamentów okazuje się, że Francya miała tego roku żniwa dość dobre.

Rada jeneralna departamentu północnego zgodziła się na propozycyę rady okręgowej w Lille na to, by rząd raczył wydać dokładniejsze wyjaśnienia o zamierzonej na rok 1861 reformie celnej, gdyż śród takiej jak teraz niepewności cierpi na tem przemysł bardzo znacznie.

Rada jeneralna w Vaucluse uprasza rząd o polecenie odbudowania pałacu papieskiego w Avignonie.

Rada jeneralna departamentu Loary, której prezydentem jest pan Persigny, upraszała rząd o lepszą niż potąd ochronę dla żelaznych wyrobów francuskich za pomocą ceł odpowiednich. Rada jeneralna wykazuje przy tem, że do 30 hut stoi bezczynnie, a znaczna liczba robotników jest bez zatrudnienia. Między innemi domaga się rada departamentu Loary także i zniżenia taryfy kolei żelaznej Rodanu i Loary.

— Mianowano teraz komisyę, która zająć się ma rozpoznaniem w jaki sposób urządzoną by być powinna dyrekcya spraw finansowych w Algierze. Potąd zostają one pod dyrekcyą ministeryóm finansów.

Książę mianował szefem bióra Izmaela Urbain, dawniejszego Symonistę i kreola, który poślubił Turczynkę.

— Niesprawdza się bynajmniej, jakoby Francya odstąpiła już od dawniejszego zamiaru wyprawy na Kochinchinę, owszem wyprawa ta nastąpi w nadchodzącym październiku. Przeciwne wiatry i słota wstrzymały potąd wykonanie tego zamiaru.

— *Monitor* donosi, że pewien Francuz osiadły od kilku lat w Bajrucie otrzymał od w. Porty koncesyę na wybudowanie gościńca z Damaszku do morza. Gościniec będzie mieć 108.800 metrów długości, pójść ma niemal w kierunku dawniejszego, a koszta budowy będą niewielkie.

— Dziennik *Pays* zbija wiadomość, jakoby naczelny komendant francuski kazał rozstrzelać mieszkańców całej jednej ulicy w Kantonie, i tym sposobem pomścił się śmierci jednego majtka, którego Chińczycy zamordowali. Potwierdza wprawdzie dziennik, że zamordowano podejściem jednego majtka, lecz upewnia oraz, że trzech jego zabójców wyśledzono i z wyroku sądowego stracono; i dodaje przytem, że dzienniki angielskie wystawiają zbyt przesadnie niebezpieczeństwo położenia sprzymierzonych w Kantonie. Położenie ich nie jest wprawdzie najlepsze, lecz też nie ma i niebezpieczeństwa jawnego. Ściągnęli straże przednie, a utrzymali się w pozycyach strategicznych. Zaburzenia w Kantonie nie powstały z winy mandarynów lub niechęci mieszkańców, lecz dopuścili się tego złoczyńcy, którzy zbiegli się z rozmaitych części Chin, by korzystać z tamtejszych zamieszek politycznych.

Belgia

(Projekt obwarowania Antwerpii.)

Wypracowano teraz nowy projekt ustawy względem obwarowania Antwerpii, dla którego spodziewają się otrzymać większość głosów. Projekt ma być przedłożony izbom jeszcze w ciągu sesyi przyszłej, a równocześnie odszukanoby i wielki projekt budowy odrzucony dawniej ze szkodą tylu prowincyi. Co do Antwerpii, tedy rząd sprzeciwia się równie teraz, jak i dawniej powiększeniu jej w stronie południowej i wschodniej.

Szwajcarya.

(Ułatwienie komunikacyi z Francyą. — Zawierzytelnienie posła francuskiego.)

Na propozycyę rządu francuskiego i na przedstawienie rządu w Bazylei postanowiła rada związkowa rozpocząć układy względem przeniesienia francuskiej komory celnej do dworca kolei żelaznej w Bazylei zaraz po otrzymaniu zaprojektowanej kolei z St. Louis do Bazylei.

Takie same ułatwienie komunikacyi istnieje jak wiadomo już od strony badeńskiej, a we dworcu kolei żelaznej znajduje się urząd celny tak zjednoczenia celnego jak i szwajcarski.

— Kapitan Harris, nowomianowany minister angielski w Bernie, przedłożył prezydentowi związkowemu dnia 3. b. m. listy swe wierzytelne.

Niemce.

(Wybory w poznańskiem. — Nadzór sług żeńskich. — Zgromadzenie ophtalmologów. — Posągi do Spiry.)

Poznań, 6go września. Według doniesienia niemieckiej gazety poznańskiej wypadły następnie wybory deputowanych na przyszły sejm prowincyonalny: 1. Powtórnie zostali wybrani pp.: Potworowski, Morawski, Treskow, Chłapowski, Tschepe, Roy, Ulatowski. 2. Nowowybrani, pp.: Żółtowski (w miejsce Niegolewskiego), Brodowski (w miejsce Waldowa), Kalkstein (w miejsce Kaczkowskiego), Lawrenz (w miejsce Moszczeńskiego), Sulimierski (w miejsce Barskiego). 3. Pozostali, pp.: Hiller, Reiche, Czyrner, Boy, Buttel, Mierzyński, Rekowski, Skorzewski, hrabia Königsmark, Bethmann-Hollweg. Wybór p. Morawskiego i Kalksteina podlega jeszcze sprawdzeniu.

Gettynga, 29go sierpnia. Niemoralne zachowanie się tutejszych służących żeńskich spowodowała dyrekcyę policyi do nakazania ścisłego nad niemi dozoru. Postanowiono tymczasowo wydalać z miasta te służące, które dopuściły się przestępstwa jakiego, tudzież te, które źle i niemoralnie się sprawują, lub w obec swych służbodawców przybierają postępowanie nieprzyzwoite i niezgodne z ich obowiązkiem. Nazwiska wydalonych podane być mają do wiadomości publicznej.

Heidelberg, 5go września. Dziś będzie tu zgromadzenie Ophthalmologów, między którymi znajdować się będą: profesor Gräfe z Berlina, profesor Danders z Utrechtu, profesor Arld z Wiednia, Dr. Weber z Darmstadu, profesor Heinrich z Paryża i t. d.

Spira, 3. września. Posągi Cesarzów, które Cesarz Austryi darował katedrze w Spirze, przywieziono tu wczoraj, a dziś sprowadzono je uroczyście z portu do miasta.

Rosya

(Explozya prochowni.)

Petersburg, 2go września. Do *Hamburger Börsenhalle* donoszą z Petersburga o wielkiej explozyi prochowni w Oehta w pobliżu Petersburga. Wszystkie budynki, fabryczne magazyny, 14 wodą pędzonych młynów i wiele innych gmachów, częścią wyleciały w powietrze, częścią runęły albo są uszkodzone. Czterykroć następowała explozya jedna po drugiej, poszło z dymem 1500 pudów czyli 60.000 funtów prochu, zginęło przytem 33 robotników a 37 jest rannych. Prócz tego padło także 4 konie.

Grecya.

Ateny, 28. sierpnia. Królowa-rejentka położyła wczoraj kamień węgielny do gmachu sejmowego, który zgorzał przed czterma laty. Na dość długą przemowę prezydenta senatu odrzekła Królowa temi słowy: „Zakładając kamień węgielny do tego gmachu prawodawstwa, życzę szczerze, by przyszłe w nim obrady zmierzały zawsze do dobra i sławy ojczyzny.“

Turcya.

(Mianowanie. — Destytucye urzędników. — Akt organizacyi księstw Naddunajskich.)

Jour. de Constantinople zawiera następujące mianowania: W miejsce Mehemeta Alego Baszy mianowany został Mehemet Kiprisli Basza prezydent rady tanzymatu wielkim admirałem i ministrem marynarki, Mehemet Rudzy Basza, minister bez portfejlu, prezydentem rady tanzymatu, Mahmud Basza, który w nieobecności Fuad Baszy zawiadywał tymczasowo sprawami zewnętrznemi, ministrem handlu.

Czterech szwagrów Sułtana, baszów Alego Galiba, Etema, Mahmuda i Il-Hami'ego usunięto z dotychczasowych posad.

— Kiazym Bej, syn Fuad Baszy, przybył do Konstantynopola z aktem organizacyjnym księstw Naddunajskich. Przedłożyć on ma dokument ten Sułtanowi do potwierdzenia, a następnie odjechać do Paryża dla wymiany ratyfikacyi.

Azya.

(Powstanie Wahabitów. — Doniesienia z Syamu i Honkongu.)

Według doniesień znadbrzeży zatoki arabskiej z 11go sierpnia do dziennika *Pays*, wybuchło w stronach północnych półwyspu tego groźne powstanie. Zaburzenia te wyszły z Assyru, które to miejsce leży między Hedżą i Jemenem i zamieszkałe jest przez Arabów wojowniczych z sekty Wahabitów. Stoją pod dowództwem dwóch Szejków pochodzących w prostej linii od Mohameta-ben-Abdel-Wahaba. Arabowie ci uderzyli już roku zeszłego na Turków, wyparli ich z Dielzanu i opanowali miasto Gonfondę, gdzie się potąd jeszcze trzymają. Tego roku połączyli się z wahabickiemi szczepami Beduinów, i zniszczyli pod Diebeel-Burrah, w dystrykcie Oneidah, korpus turecki liczący 2000 żołnierza. Inne wojska tureckie musiały cofnąć się pod mury miejskie i stanęć obozem, gdzie obwarowawszy się silnie, przysposabiają się do dania odporu Arabom, którzy jawnie to rozgłaszają, że muszą Turków wypędzić z Arabii. — W Konstantynopolu sprawiła wiadomość o powstaniu Wahabitów przykre wrażenie, a rząd turecki postanowił użyć środków sprężystych do przytłumienia powstania.

— Listy z Syamu z 30. czerwca żalą się na tamtejsze stosunki handlowe. Nowy konzul angielski, sir Robert Schombourgh wcale nie obrotny daje się oszukiwać chytrym Syamom, i tym sposobem utracono nie jeden z uzyskanych przywilejów dawniejszych. Szlachta Syamska nie sprzyja osiedleniu obcych kupców, gdyż przeto ponosi szkodę na swoim monopolu handlowym. W głębi kraju panuje wielka nędza, i niepodobna wybrać podatków.

W Hongkongu nie miano jeszcze wiadomości o traktatach zawartych w Tientsynie z pełnomocnikami chińskiego dworu. Również nowy jeneralny-gubernator dwóch prowincyi Kwang, Hwang zdawał się nic nie wiedzieć, albo nietroszczyć się o nie, gdyż wydał do ludu proklamacyę z odezwą, by znowu Kanton odebrali, i nadto żądał, ażeby cudzoziemcy ustąpili z miasta. Z tego powodu wynieśli się ztamtąd chińscy robotnicy, którzy się jeszcze znajdowali, a osiadli w Honanie kupcy, którzy prowadzili handel z cudzoziemcami, wyjechali z kraju. Sprzymierzeni użyli ścisłych środków wojennych i ponowiono blokadę Kantonu. W handlu panowała zupełna stagnacya.

Afryka.

(Obchód urodzin Cesarza Austryi.)

Kairo, 19go sierpnia. Cesarsko-austryacki konzulat i liczna kolonia austryacka obchodziły tu wczoraj uroczyście rocznicę urodzin Jego c. k. Apostolskiej Mości. O dziewiątej godzinie rano zgromadzili się cesarscy poddani w gmachu konzulatu, zkąd ces. austryacki konzul pan Kremer równie jak urzędnicy konzularni udali się na ich czele do austryackiego kościoła. Odprawiono solenne nabożeństwo, a osiadły w Kairo niemiecki muzyk p. Dove z Berlina, skomponował umyślnie na tę uroczystość kościelną muzykę. Chór śpiewaków złożony z dwunastu osób przyczynił się do uświetnienia tej uroczystości. Potem nastąpiła recepcya w gmachu konzulatu, którego sale zaledwo objąć zdołały odwiedzających; pod wieczór była w ces. konzulacie uczta, na którą zaproszono kilku Austryaków i spełniano toasty na zdrowie Jego c. k. Mości.

W narodowym tym festynie brała serdeczny udział chrześciańsko-katolicka ludność krajowa.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Fiume, 8. września. Na południowej kończynie wysp briońskich ma być urządzona latarnia morska. Z Poli aż do Punta Merlera a ztamtąd pod wodę przez Quarnero aż do wyspy Absirta urządzony będzie telegraf. W Gorycyi robią przygotowania do budowli kolei żelaznej.

Medyolan, 10. września. *Gazeta medyolańska* donosi: Dnia 9. b. m. przybył Jego Mość Król belgijski jeziorem Komeńskiem do Bellaggio. Przy wysiadaniu na ląd powitano go wystrzałami z moździerzy w Villa Melzi.

Turyn, 7. września. Wszystkie dzienniki genueńskie donoszą, że na dniu 6. b. m. o $10^3/_4$ godzinie zrana było w Genuy trzęsienie ziemi. W łomach marmuru w Karrarze zapadła się ziemia przy wysadzeniu marmuru prochem i zagrzebała kilku robotników. Dzisiejsza *Gazette Piemontese* oznajmia zgon deputowanego Christoforo Moja.

Turyn, 8. września. W miejsce jenerała Durando ma hrabia de Launay objąć ambasadę w Konstantynopolu. Na komitet kolei Lukmańskiej subskrybowano dotąd zaledwie czwartą część kapitału 50.000 franków.

Neapol, 4. września. Zaślubiny Jego królewicz. Mości Następcy tronu naznaczone są na dzień 12. stycznia. W tym zamiarze odpłynie do Tryestu eskadra neapolitańska pod dowództwem admirała Roberti. Wylądowanie nastąpi w Monfredonii, a przyjęcie Następcy tronu w Foggii. Rozeszła się niestwierdzona dotąd pogłoska, że drugi syn Jego Mości Króla przeznaczony jest na wicekróla Sycylii. Dnia 19. z. m. obchodzono u ujścia rzeki Sarno wielkim festynem ukończenie kanału.

Konstantynopol, 9. września. Kiazim Basza przybył tu z Paryża z konwencyą w sprawie Księstw Naddunajskich. — Uwięziono tu kilku Mołdawianów z fałszywemi Kaimami na półtora miliona. Z **Smyrny** donoszą z 4. b. m.: Bandy zbójeckie niepokoją znowu gościńce karawanowe.

Wiadomości handlowe.

Zestawienie przeciętnych cen czterech głównych gatunków zboża i innych foraliów, z drugiej połowy sierpnia na targach w obwodzie Lwowskim, Żółkiewskim, Złoczowskim, Przemyskim, Samborskim, i Tarnopolskim.

	Obwód											
	Lwów		Żółkiew		Złoczów		Przemyśl		Sambor		Tarnopol	
	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.	zr.	kr.
	mon. konw.											
Mec pszenicy . . .	2	28	2	45	2	47	2	54	2	42	3	.
„ żyta . . .	1	23	1	30	1	35	1	29	1	32	1	34
„ jęczmienia .	1	8	1	15	1	21	1	15	1	9	1	.
„ owsa . . .	.	49	1	6	.	54	1	.	.	58	.	53
„ hreczki . .	1	32	1	30	1	38	1	48	1	45	1	21
„ kukurudzy .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	1	36
„ ziemniaków .	.	29	.	34	.	39	.	35	.	28	.	27
Cetnar siana . . .	.	39	1	.	.	41	1	.	.	50	.	55
„ wełny . . .	.	.	100	.	24	.	110	.	.	.	.	.
„ nasienia konicza	.	.	.	.	.	.	20	.	.	.	.	.
Sąg drzewa twardego	6	32	5	23	5	32	7	42	6	13	6	22
„ „ miękkiego	4	36	4	11	4	24	5	37	4	40	5	11
Funt mięsa wołowego	.	$4^1/_5$	.	5	.	$4^3/_5$	.	$5^1/_4$	.	$4^2/_3$	.	$4^4/_5$
Mas okowity . . .	.	45	.	24	.	32	.	31	.	48	.	29

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 10. września o pierwszej godzinie po południu.

Pożyczka narodowa 5% 84¼—84⅜. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 91 — 91½ — Lomb. wen. pożyczki z 5% 95—95½ Obligacye długu państwa 5% 83⅞—$83\frac{15}{16}$. det. 4½% 74⅜—74⅝, det. 4% 66½—66¾, detto 3% 50¼—50½ detto 2½% 42—42¼, detto 1% 16⅜—16½. Oblig. Glogn. z wypłata 5% 97 — —. Detto Oedenburgs. z wypłatą 5% 96 — — —. Detto Peszt. 4% 96 — —. — Detto Medyol. 4% 95 — — Obligacye indemn. niższ. austr. 5% 93—93½, detto węgier. 83¼ — 83¾, detto galic. 82½ — 83, detto siedmiogr. 82¾—83¼, detto innych krajów koron. 85 — 86. Oblig. bank. 2½% 65 — 66. Pożyczka loter. z r. 1834 314 — 316 Detto z roku 1839 133¾ — 134. Detto z r. 1854 110—110¼. Renty Como 16½ — 16¾.

Galic. list. zastawne 4% 78—79. — Półn. Oblig. Prior. 5% 88½—88¾, Glognickie 5% 85—85½ Obligacye Dun. żegl. par. 5% 88—88½ — Oblig. Lloydy (w srebrze) 5% 88 — 88¼. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 500 frank. za szt. 110—111. Akcyi bank. narodowego 949 — 950. Akcye c. k. uprzyw. towarzyst. kred. 249⅜—249½. Akcye niż. austr. tow. eskomp. 118¼ — 118½. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej kol. 88 — 88½ Detto półn. kolei 172 — —. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 273 — 273¼. Detto kolei ces. Eliz. po 200 zlr. z wpłata 30% 100⅝—100¾. Detto Połud.-północn. niem. komunikacyjnej kol. żel. 93¾—93⅞ — Detto cisańskiej kolei żel. 100 — 100⅛. Detto Lomb.-wen. kol. żel. 251 — 252 — Detto Cesarza Franc Józ. wschod. kol. żel. 197½—197¾. — Detto losy tryest. 112½—113. Detto tow. żegl. parowej 533 — 535. Detto 13. wydania 103 — 103¼. Detto Lloyda 355 — 358. Peszt. mostu łańcuch. 57 — 58. Akcye młyna parowego wiéd. 84 — 85. — Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 18—19. — Detto 2. wydania 28 — 29. Esterhazego losy 40 złr. 79½—79¾. Windischgrätza losy 26¼—26½. Waldsteina losy 26¼—26½. Keglevicha losy 15¼—15½. Ks. Salma losy 42¼—42¾ St. Genois 37¾ — 38. Palffego losy 40¼—40½. Clarego 38¼ — 38½.

Amsterdam 2 m. 84¼. Augsburg Uso 102⅝. — Bukareszt 31 T. 274—. Konstantynopol 31 T. 495 —. Frankfurt 3 m. 101½ l. —. Hamburg 2 m. 75. — Liwurna 2 m. 101. — Londyn 3 m. 10 — 1. — Medyolan 2 m. 101. — Paryż 2 m. 119⅛. — Cesarskich ważnych dukatów agio 4⅛. — Detto koron. 13 - 42. Napoleons'dor 8 — 8 2. Angielskie Sover. 10 8 — mperyał Ros. 8 6 — —. Srebro —.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 11. września.

Oblig. długu państwa 5% $83\frac{13}{16}$; losowane obligacye 5% —; obligacye długu państwa 4½% —; 4% —; 3% —; — 2½% —; pożyczka loter z r. 1834 319. z r. 1839 134; z r. 1854 110⅛; poż. nar. z r. 1854 $84\frac{3}{16}$. Obl. banku 950 Akcye bankowe —. Akcye zakładu kredytowego 250¾. Akcye kolei półn. po 1000 złr. 1705 Austr.-franc. akcye kolei żelaz. po 500 fr. z wypłatą w ratach —; detto z pełną wpłatą 274½; kolej żelazna lomb.-wenecka —. Akcye kolei nadciskiej —. Kolej cesarzowy Elżbiety —. Kolej połud. półn. komunikacyjna —. Akcye żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. —. Akcye żegl. parowej Lloyda po 500 złr. —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego po 500 złr. —. — Galic. listy zast. 4% —. Oblig. indemn. niż.-austr. —; detto innych krajów koron. —; detto galicyj. 83. — detto węgierskie 83¼. Amsterdam —. Augsburg 102⅜. Bukareszt 273½. Konstantynopol —. Frankfurt 101⅛. Hamburg 74¾. Lipsk — Liwurna — —. Londyn 10 1 —. Medyolan —. Marsylia 118⅞. Paryż 119⅛. — Agio duk. ces. 4⅝.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 11. września.

Hotel rosyjski: PP. Udrycki Adolf i Suchocki Antoni, z Wielkichmostów. — Mikuli Antoni, z Ottynii. — Kapri Dominik Leon, z Duplisk. — Münter Her., z Waniowa. — Lencewicz Erazm, z Zadwórza. — Fahrenholz Wilhelm, z Krakowa.

Hotel Langa: PP Winkler Antoni, c. k podpułkownik, z Gródka. — Kaminger Teodor, z Wiédnia.

Hotel angielski: PP. Eisenstein Karol, c. k. rotmistrz i Wojnarowicz Szczepan, z Gródka.

Do pomieszkania prywatnego: P. Illasiewicz Franciszek, c. k. radca sądu krajowego, z Marienbadu.

Dnia 12. września.

Hotel angielski: PP. Br. Wimersperg Winc., z Żółkwi. — Reindl Ant., c. k. kapitan, z Wolicy. — Dobrostański Fran, c. k. kapitan i Koch August, c. k. kapitan, z Stryja.

Hotel rosyjski: PP. Starzyński Edward, z Derewlan. — Wszelaczyński Włodz., ces. ros. urzędnik, z Tarnopola. — Petrowicz Ksaw, z Wołostkowa. — Czihak Jakób, c. k. pułkownik, z Bawaryi. — Jakubowicz Krzysztof, z Krakowa. — Wiktor Jakób, z Sękowej woli.

Do domu zajezdnego pod nr. 176⅔: P. Załęski Leon, z Kełbajowa.

Pod białego konia: P. Vanroy Edw., c. k przeł. powiat., z Brzeżan.

Hotel europejski: PP. Illebowicki Emil, z Podczumlaczy. — Chwalibóg Jan, z Lipowiec. — Czajkowski Adolf, z Bóbrki. — Wasilczykow Piotr, ces ros. radca tyłowy, z Szczakowy.

Hotel podolski: P. Strzelecki Krzysztof, z Zarwanicy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 11. września.

PP. Passakas Jerzy, do Czerniowiec. — Rozwadowski Fran., do Stryja. — Samson Dym., do Czerniowiec.

Dnia 12. września.

PP. Wojnarowicz Szcz., c. k. rotmistrz i Eisenstein Karol, c. k. rotm., do Gródka. — Schwaabe Karol, c. k. radca sądowy, z Czerniowiec. — Alexa Jan, c. k. przeł. powiat., do Kamionki. — Abancourt Ksaw., z Łówczy. — Jakubowicz Krzysz., do Kuczurmik. — Hr. Karnicki Wład., c. k. poseł i pełnomocny minister, do Uścia. — Kovacs Ant., do Karapcziu. — Suchocki Antoni i Udrycki Adolf, do Wielkichmostów. — Zadurowicz Adolf, do Czerniowiec.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 10. września.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	‴ 327.69	+ 11.2°	91 6	zachodni	sł.	pochmurno
2. god. po poł.	328 26	+ 13.8°	85.1	"	"	"
10. god. wiecz.	329.17	+ 12 1°	91 8	"	"	"

Przeglad

spostrzeżeń meteorologicznych we Lwowie w miesiącu sierpniu 1858.

Średni stan barometru był 325.‴792 miary paryskiej przy temperaturze 0.

Najwyższy 329.‴15 dnia 12. zrana.
Najniższy 320.‴16 dnia 27. zrana.
Największa chwiejność wynosiła przeto 8.‴99.
Średnia temperatura była + 15.°33 R.
Najwyższa + 23.°8 dnia 13. w południe.
Najniższa + 6.°8 dnia 30. zrana.
Największa różnica była przeto 17.°0.
Średnia wilgoć powietrza wynosiła 79.80 pr. C.
Największa 97 5 dnia 7. wieczór.
Najmniejsza 51.6 dnia 13. w południe.
Największa chwiejność wynosiła przeto 45.9 pr. C.

Całkiem pogodnych dni niebyło wcale, mniej pochmurnych 10, bardzo pochmurnych 20, całkiem posępnych 1; mgła 1, błyskawic 2, burz 4, gradu nic było. Deszcz padał w 16 dniach, wysokość wody jego wynosiła 39.‴67.

Wiatr dzielił się w następujący sposób: Półn. 10; pół.-zach. 5, zach. 30, połud -zach. 4; połud. 13; połud.-wsch. 20; wsch. 10; półn.-wsch. 1; siła jego była w ogóle słaba, tylko 30go i 31go był silny wiatr półn.-zachod. i zachodni.

W porównaniu tego miesiąca z sierpniem 1857 pokazują się następujące różnice: Średni stan barometru był tego roku 0.‴085 niższy, średnia temperatura 0.°70 wyższa, średnia wilgoć powietrza 7.82 pr. C. większa; panujący kierunek wiatru prawie jednakowy; dni burzliwych było o 2 więcej, błyskawic i mgły jednakowo; całkiem pogodnych dni było 3 mniej, mało pochmurnych 5 mniej, bardzo pochmurnych 7 więcej, całkiem posępnych 1 więcej. Dni dżdżystych było 4 więcej, a wysokość wody deszczowej większa o 18.‴68.

D. R.

KRONIKA.

— Nie chwalą sobie tego roku zjazdy po kąpielach. W Karlsbadzie było przeszłego roku 5844 partyi z osób 8608, tego zaś 5566 partyi z osób 7976, zatem o 278 partyi i 632 osób mniej; w Marienbadzie liczyli w upłynionym roku 3407 partyi z osób 5020, tego roku 2870 partyi, a osób 4048, zatem o 537 partyi i 972 osób mniej; Francensbad miał w upłynionym roku 2404 partyi z 3753 osób, tego roku 2183 z 3492 osób, zatem o 221 partyi i 261 osób mniej; w jednych tylko Cieplicach było cokolwiek lepiej, bo w zeszłym roku liczyły 5040 partyi a 7232 osób, bieżącego roku zaś 5246 partyi a 7632 osób, zatem o 206 partyi a 400 osób więcej jak przedtem Najniepomyślniej poszło, jak się okazuje, w Marienbadzie, bo do 1000 ubyło gości.

Dnia 7. sierpnia uderzył piorun w królewski pałac w Ischia, i przeleciał przez pięć sal aż do przedpokoju Jego Mości Króla.

— Znane jest bogactwo patrycyuszów w Bazylei, a jeden z najbogatszych między nimi Merian-Burkhardt rozstał się niedawno z tym światem, i zostawił niesłychane za dni naszych legata. Z nich pojąć można, jak olbrzymi był jego majątek. Główną i uniwersalną dziedziczką jest bezdzietna testatora małżonka, po której śmierci przypada cały majątek z wyjątkiem następujących legatów, miastu Bazylei. Zakładom ubogich w Bazylei zapisał milion franków; bazylejskiemu towarzystwu misyi 400.000 franków; sługom, którzy byli pod porę w służbie jego po 500 franków; dla innych wymienionych 28 osób przeznaczył po 500 do miliona franków, pięciu z nich otrzymują po milion franków; dalej wszystkim dłużnikom z wyjątkiem bankierów opuścił całoroczny procent, równie jak państwu; każdemu z robotników, który w jego dobrach po pięciu lat pracował, po 500 franków, każdemu chrzestnemu ojcu z krewnych testatora po 5000 franków, każdemu chrzestnemu ojcu nienależącemu do familii po 600 franków, męzkim i żeńskim sługom za każdy rok służby po 1000 franków, wszystkim ogrodnikom i posługaczom po 500 franków, a dzierzawcom, młynarzom i t. d. darował czynsz dzierzawny. każdemu z swych obydwóch lekarzy po 10.000 franków, innych trzech legataryuszów otrzymało dożywotnią pensyę po 1000 franków. Kościół ś. Elżbiety rozpoczęty jeszcze za życia, ma być z dobudowaniem obszernego gmachu szkolnego ze spadku legatora wzniesiony. Z pierwotnego planu przypadało na budowę tego kościoła milion franków, teraz jednak wyniesie znacznie więcej. Budowniczy kościoła ś. Elżbiety otrzyma 20.000 franków. Wszystkie te i tym podobne legata, które rozumie się stanowią najmniejszą część jego majątku, wynoszą mniej więcej dziesięć milionów franków.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*